

HISTÒRIA GRÀFICA

Camarena ha estat el lloc on molta gent d'Alaquàs acostumava a estiuejar. Homes i dones passaven unes petites vacances en aquest poble, uns cercant el remei a la seua malaltia i altres, senzillament, per descansar. Aci tenim un bon grup d'alaquasers i alaquaseres. Anoteu els seus noms: Miquelet *el de les Ferreres*, Paco *el Torrentí* (El guarda *Camestortes*), Francisco Ferrer *el Nació*, Quico *el Marriís* (*El tio Rioja*), Paco *el Garró* (Un amic del Moli de Picó); assegut al marge Quico *el Castell*, Voro *el Carrisser de ca tia Mariana*, Quico *el Capdell*, Balbino Calderon, Tomàs *el Vicari*, Quico *el Burro*, Maria *la Mestra*, assegut el tio Blai i José Sena *el tio Gener*, Maria *la Moruixa* (Mare de Vicent *el Moruix*), Fineta *de ca Rosendo* (Casada amb el Pepe *el Garróff*), Pepe Barberà *el Fava*, Casimiro *l'Escolá* (Aquest home era escolà oficial del Corpus Crhisti de València), Francisqueta *la Rodona* (Dóna del tio *Capdell*) i Nieves (Filla de Blai). Vegeu gaiatos, escopetes, bruses, jupetins, gorres, barrets de palla i, fins i tot, mocador al cap. Quin goig dona veure a la nostra gent!

Durant un passeig pels magnífics paisatges de la serra de Camarena trobem fotografiats al *tio* *Vicent el Burro*, *Pepe Fava* i *Quico el Burro* amb el barret a terra junt als peus. Amb la brusa blanca *Francisco Ferrer Nació*. Era l'any 1928.

Vicentet *el Garofi*, sogre del *tio Pepe el Fava* i iaio d'Eusebio Tàrrega. Fixeu-vos en la vestimenta tradicional de l'època, amb el mocador al cap a la manera que el portaven els homes a principi del segle XIX, amb les puntes replegades i nugat al tos deixant un forat rodó al mig del cap, la brusa negra, pantalons de lli.

Ell duu mocador al cap, brusa rattllada, pantalons de tapa, faixa manta morellana i espadenytes de careta; ella porta gipó (Sols es veuen les mànegues), mocador de crespó creuat sobre el pit, guarda peus, davantal, monyo al tos amb agulles i *palmito*. Els va retratar el fotògraf Tomàs Colubi al seu estudi del carrer de la Capella de Sant Martí, núm. 7, a València, entre 1872 i 1874.

Sebastià i Pasquala es van casar l'any 1885 a l'església parroquial de l'Assumpció d'Alaquàs. Van tindre els següents fills i filles: Sebastià (1889–1960), Francesc (1893–1987), Maria Isabel (Que va morir albada, Pasqual (1900–1988), Maria de l'Olivar (1902–1975) i Jesús (1904–1975). Cal dir que els dos fills, Pasqual i Jesús, es van casar amb dues germanes d'Aldaia, Leonor i Conxa Soler *les Sorbises*. Francesc es va casar amb Maria Ferris *la Conilleta* i Sebastià amb Marina Lerma *la filla del Marmoliste*.

Francisqueta *la Rulla* fotografiada al voltant de 1930. Aquesta dona estava casada amb Miquel de França i mare dels següents Frances: Miquel, Vicent, Pepe Sasa i Francisco Tàrraga que va ésser el segon mestre de la Música Vella d'Alaquàs des de la seua fundació. Foto de principi de segle.

Al carrer de Sant Hipòlit, un dia qualsevol, i aprofitant la visita d'un fotògraf a la tomeria dels *Guai* van improvisar un bon escenari al corral per fer-se el retrat de família. Veïem a Salvadoret *el Guai* i la seua dona Francisqueta *la Rulla* (Filla de Miquelet *de França*), amb els seus fills Salvadoret i Maria *la Xamorra*.

Fotografia al voltant de l'any 1924.

Francisco Forriol Ferrer i la seua dona Milagros Tomàs a la porta de l'església i envoltats de gent el dia que es van casar. Paco *Garxa*, com era conegut, va nèixer a Alaquàs al forn de la tia Pureta. A l'edat de dos anys se'n va anar a viure a València amb els seus pares. A València va cursar la carrera de medicina per més tard, com a metge destacat, va regir l'hospital Provincial de València l'any 1936. Home d'esquerres amb ideals republicans, fou posseïdor d'unes qualitats humanes excepcionals. Enemic del cult a la personalitat, va lluitar tota la seua vida per passar inadvertit. Hom compta que visitava amb freqüència els malats d'Alaquàs i, quan es tractava de famílies pobres, no sols no els cobrava la visita, sinó que a més els deixava un bitllet sota el coixí del malat. Va morir la primera setmana de maig de 1961. Soterrat a València el dia de la mare de Déu dels Desemparats enmig d'una manifestació multitudinària. Com els grans personatges, la gent s'amuntegava plorant al carrer i va ésser necessari tallar el trànsit per on passava el féretre.

Carmeleta Ros, la germana del *tio* Salvadoret el del forn del carrer dels Benlliure. Any 1895.

Pilar Mas Ballester, la segona dona del *tio* Vicent d'*Orelletes*, asseguda davant una màquina teixidora. Era filla del *tio* *Salan* del carrer de Sant Josep i va tindre dos germans que van ésser carreters d'*Elies el Minero*.

El carrer Major d'Alaquàs als anys vint. Vista des del balcó de l'Ajuntament.

Imatge gràfica del carrer major captada des de la casa del tio Macario cap a 1928. Reconeixeu al grup de xiquetes? Són de ca Blai.

Aspecte de l'Ajuntament d'Alaquàs l'any 1931. Veiem a Carmen *la Cabellera* agranant la porta.

Casino de la Música Vella l'any que es va proclamar la República. S'hi pot palpar l'agitació de la gent.

Lluïset *el Bollo* era l'abanderat de la música Primitiva d'Alaquàs desfilant pel carrer de la Mare de Déu de l'Olivar. Fotografia realitzada a la porta de Voro *Torrom* cap a 1921.

Era el temps de la Guerra i aquests angelets es van retratar perquè son pare, que estava al front, vera que bonics estaven. Són Carme i Lluís Lino amb el seu cosí José Sena.

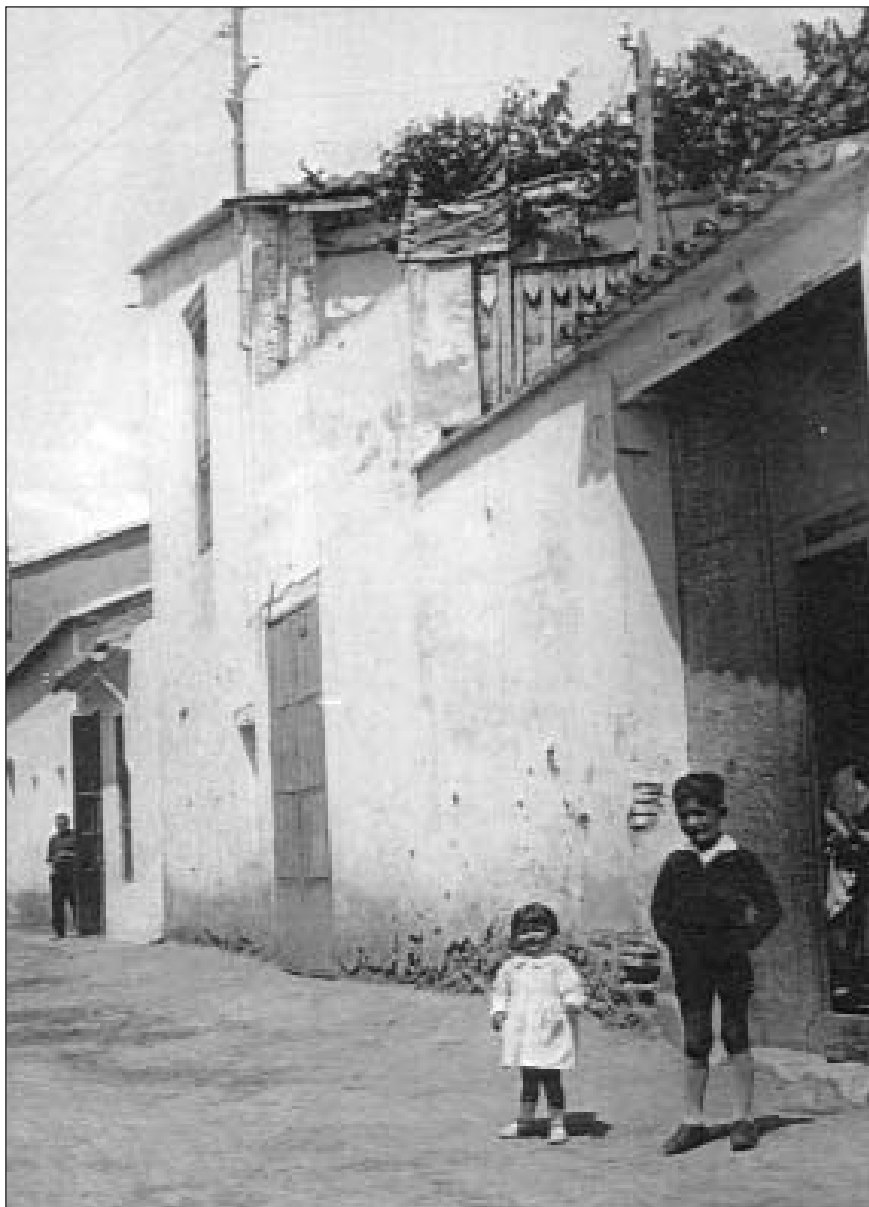

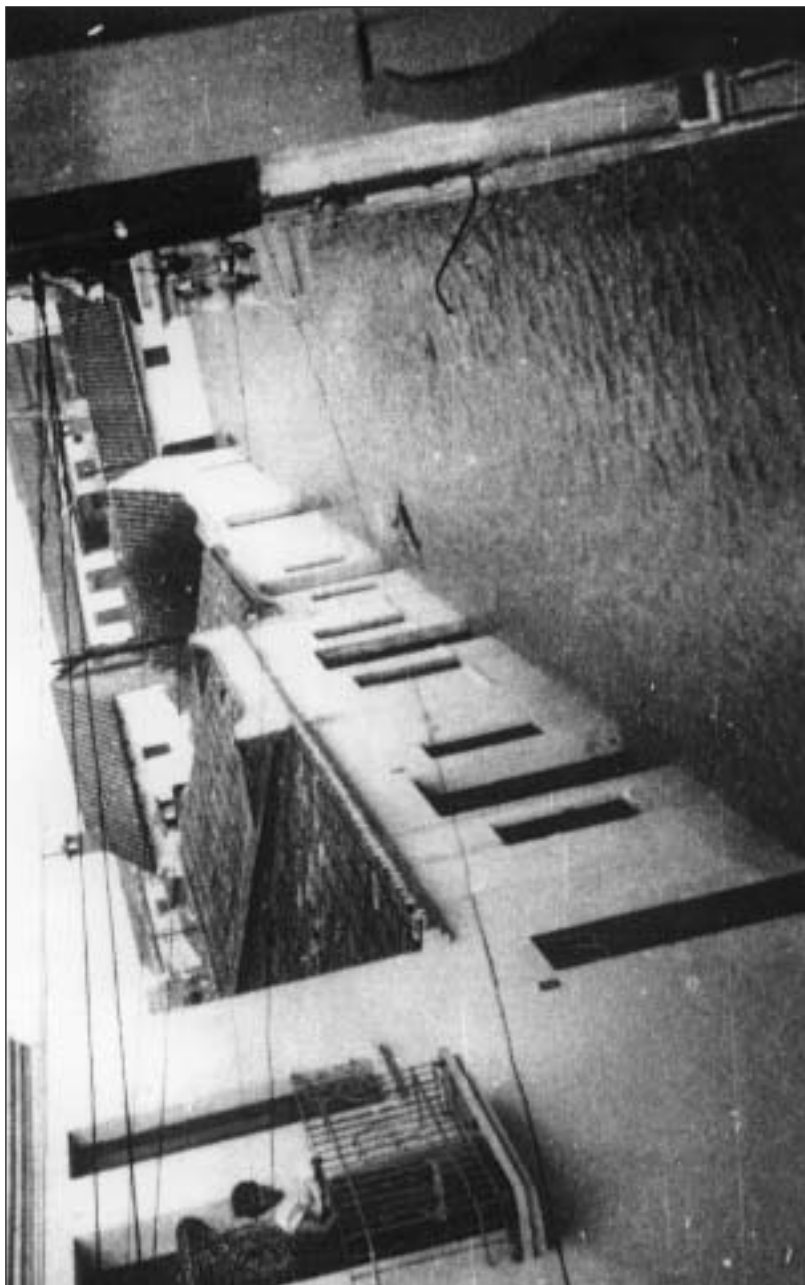
La iaia dels Lino Maria *la Bolla* retratada al corral de sa casa en companyia dels seus nets Pepet *el Bollo*, Lluís Lino i José Sena. Carrer de València, l'any 1930.

Corral de ca Lluiset *el Bollo* al carrer de Salmerón. Trobem un grapat de gent d'Alaquàs. Amics i veïns es van juntar per eixir en la foto. Són Maria *la de les Làpides* i la seua filla Maria, Carme *la Cabellera*, Estanislao *el Pastoret*, José Maria *el gema de les Grilles*, Angelita (Consogra de Carlota *la del carrer de Sant Geroni*), Purín de ca Mompó, Luís Lino i Carme Lino amb la nineta al braç.

Carrer de Salmerón (Anomenat popularment del Cine) l'any 1934. A la porta de ca Lluïset veiem els seus fills Carme i Lluís Lino. Sabeu qui està al final del carrer? És el *tio* Miquelet d'*Orelletes*, l'home de Teresa la *Botifarreta*.

La riuada de l'any 1957. El carrer del Cine inundat per l'aigua. Carme Lino aguaïtaangoixada des del balcó de sa casa com l'aigua que entra per les dues boques de carrer puja el seu nivell de manera alarmant.

Les xiques del casino de la Música Blava disfressades per eixir en la cavalcada de la festa de Santa Cecília. Són Maria Ferrer *de Tomaset*, Marineta *de ca Marcos*, Pilar Sena, Vicenteta *la Puça* i Isabel Ronda.

Al taller de Quico *el Santero* trobem a la família *Santera* junt a les xiques treballadores. De dalt a baix: Sacramento *la Pallera*, Carme *la Xata*, Amparo *la Pansida*, Consuelito *la de la Placeta*, Marieta *la Tenda* (Dona de Quico), Assumpció *la Xata*. Asegudes a terra estan Amparito *la Rateta*, Pilareta *la Pallera*, Encarnacioneta *de ca Donís*, Maria *la Santera*, Encarnacioneta (La neta de la *Corcà*) i Paquito Ferrer *el Santero*.

Una colla de treballadores al taller de flautes al carrer de ca *Fino* al carrer de la Pau. Hem reconegut a Vicenteta *la Cosetera*, Pureta *la Grilla*, Vicent *el Fino*, Fina *la Torres* i Dolorettes *la de Marí*. Junt a les dones està assegut Paquito *el de Quico Martí*, Vicenteta *la Cosetera* i Dolorettes (Filla del *Fino*).

Fàbrica de Rafael Val davant de l'estació d'Aldaia. Any 1932. Un grup de polimentadores alquaseres fotografiades en l'hora de l'esmorçar. De peu Paquita *la Marrilla*, Paquita *la Capa*, Remedios *la Carriona*, Virtudes *de Maria de l'Olivar*, Pepica *la Botera* i Isabel *la Pipa*; Assegudes, Tereseta *la Coca*, Maria *la Tarratraia* i Conxeta *la dona del tio Sabó*.

Voltant de Ca la Curra l'any 1921. Un grup d'amics fent-se un bon dinar. Sols hem reconegut a la taula a Lluïset *el Bollo* el segon de l'esquerra, Pepe *el Bollo* el tercer i Francisco *el Bollo* el cinqué. Potser vosaltres reconegueu la resta.

El forn de *Coc* l'any 1952. Davant la boca del forn veiem a la família *Coc* al complet. En un primer pla Pilarín *Coc*, Tereseta *la Coca*, Amparín *la Coca* amb el seu nuvi Miquelet, Anita Melo i Vicentet *Coc*.

Aquests alaquasars van anar a València ben mudats per fotografiar-se. Són José Forment *Parroja*, Ismael Gil *Xiquitin* i José Beta *Taranena*. Semblen artistes de tan templats!

Una colla d'Alaquàs on trobareu cares conegudes. Segur que vosaltres podeu conèixer els noms. José Medina el mestre de la música, Fabià Sena Escrivà, Francisco Ferrer *el Careto*, Ramon Alós *el Moix*, Francisco Garcia *el Perrico*, Estanislao Forment *el tío Trenislató*, Rafael Medina *d'Aurora*, Francisco Garcia *el Tabaler*, Francisco Martí *de ca Mona*, Francisco Usedo *el Cagó*, Vicent Alós *de ca Sebastà*, el iato José Aguilar *Tàpia*, Francisco Aguilar *Tàpia* i Vicent Forment Ronda.

Portxada de la carnisseria d'Enrique el Xato, antic clot de Mane. Un diumenge pel matí es va reunir una colla per esmorzar junts. Intentarem situar-los a tots: José García *el Roig del Bascós*, Francisco Usedo *el Cagó* fill, Francisco Usedo *el Cagó*, Francisco Martí *de ca Mona*, José Aguilar Forment *Tàpia*, Francisco García *el Tabaler*, Enrique *el Xato*, Rafael Medina *d'Aurora*, Vicent Forment Ronda, Estanislao Forment *Trenislao*, Francisco Aguilar *Tàpia*, Vicent Alós *de Sebastià*, Francisco García *el Perico*, Fàbià Sena i Ramon Alós *el Moix*. Ara us toca a vosaltres identificar els xiquets...

La penya el Quadret la va fundar una colla d'amics l'any 1960 quan van fer la festa de la Mare de Déu del Olivar, éssent clavari d'honor José María Sancho, l'Alcalde d'Alaquàs d'aleshores. Arran de la festa de la Verge de l'Olivar aquests clavaris van continuar passejant el quadret una vegada al mes. Cal dir que la persona que el rebia estava obligada a convidar a sopar a tots els amics per celebrar l'esdeveniment. Els seus component són Ramón Palop Libro, Pasqualet *de ca Bolà*, Elies Forment *de ca la tia Brígida*, Tomàs Ferrer *l'Esporgaor*, Vicent Peiró *el Roig de Tapalà* i Miquellet Ferrer *el Careto*. Asseguts estan José Taberner (Home de Pura *la Toia*), Rafael Medina *d'Aurora*, Francisco Planells *el Castellero*, Miquellet *el Curro*, Vicent Ronda *el Petit* i Juano García *Panera*.

Al corral de la *tia* Brígida trobem a Concepció *de ca Torres* fotografiada amb la filla de Vicentico, el nebot de Brígida.

Remedios *l'Anguilera* amb el seu net Vicent Moreno fotografiada al carrer de Sant Antoni l'any 1938.

Les alumnes de donya Isabelita al carrer Canalejas l'any 1945. Ací tenim una bona representació de xiquetes a la postguerra, una època marcada per la fam i les coques de dausa. Hi podeu comprovar amb una ullada la multitudinària assistència d'alumnes a classe. Us imagineu el mal de cap dels mestres de l'època? Clar que aquest no és el cas. Vegeu la cara d'angelets de totes elles. Ajudeu-nos amb els noms: Consuelo de ca Mito el Peroler, Juli de Joaquina el Barber, Maria Mestre, Pepica la del Sabater, Pilar la Moixa, Isabelín la Mestrica, Rosarín la Garroffina, Fíneta la Garroffina, Rosita la Barbera, Conxeta Moret, Rosalea Martí, Mariuja Tarín (Del costat del fom de Coc), Anparín Caprintero, Anparín de ca Tirri el Sereno, Maria la Rallia, Purín del carrer de Tricos, Rosarín la Moixa, donya Isabelita la Mexira, Elvira l'Ovellera, Carmen Riús, Lola la del rio Venancio, Teresín la Garroffina, Amparo Boluda, Anita la de la tintoreria (Al costat del cine), Cecília Alós, Trini l'Ovellera, Carmen la Pua, Carmen de ca Carmelo, Maria Alejandro del xalet dels lleonets, Remedios la Campaña, Assumció la Picanyera, Teresa la Corcà, Lolita Genovés, Pharín la del fom de Coc, Teresa la Sabatera, Maria la de Miquel el Friare, Paquita la Phiyola, Teresín la Corcà, Lolita de ca José M^a. Gaetano, Consuelo la Rodona, Rosita de cal Matos, Vicentica la Carbonera, Maria la Fava, Anita de cal rio Llacer, Teresa la Grilla, Rosario la Garroffina, Anparín la Picoma, Adellita la Serena, Anita, una xica de València, Rosita Costa, Lolín la Picanyera, Paquita de ca Mito el Peroler, Luisa Lino, Paquita Martí i Consuelo l'Anguilera.

Les xiquetes Fina i Amparito de Torres retratades al voltant de 1922.

Paquita Casted *la Rulleta* i Maria Ros *la Fomera* fotografiades als jardins reials dels viviers de València l'any 1926.

Vicent *el Roig de Tapalà* i Maria *de Tomaset* el dia que va combregar el seu fill Tomaset, el qual apareix al costat del seu germà Vicentico. Podem veure al costat de la foto al tio Voro *de ca Modesta*. Potser heu reconegut a la resta de la gent qua hi ha al darrer. Són tots de casa. Entre la gent s'hi troba un personatge molt popular al poble: *La tia Polla*.

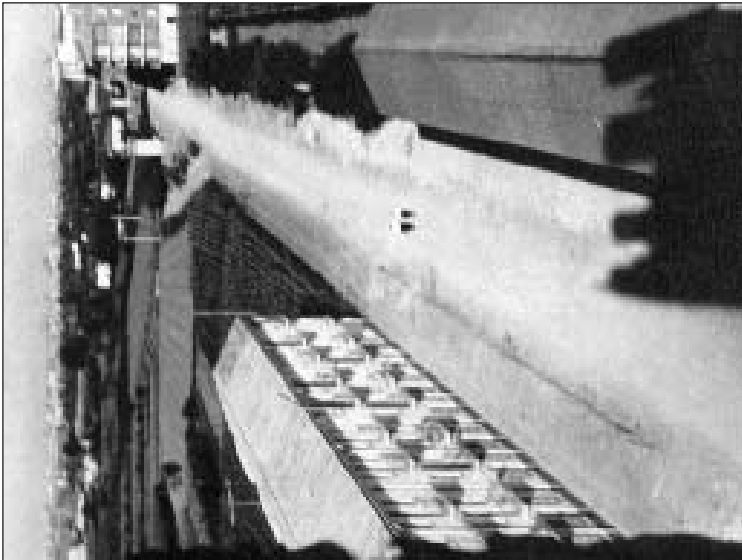
Carret d'esmolador de principi de segle. Provist d'un mecanisme molt senzill, aquest aparell funcionava per mitjà d'un pedal o palanca que bombejava amb el peu l'esmolador des del seu seient mentre esmolava tisores, ganivets, navalles de barber, gúbies i tota mena d'eines de torner. La seua presència va ésser habitual pels carrers del poble fins la meitat del segle. *Sebastià Alfonso Gil* (1858–1929) i la seua dona *Pasquala Sanz Medina* (1862–1948) vestits de la manera tradicional valenciana de la fi del segle XIX.

Al carreró de Tricos i fotografiats a la porta de casa trobem al xiquet Vicentico Peiró, El tio Vicent Peiró, el iaio *Tapalà*, Carmen *la Tapalà*, la iaia Francisqueta David, Pura *la Tapalà*; darrer Paco *el Rutllo* i Pepe Raga. En primer pla, el combregador Pepe Raga junt als seus germans.

Xiques alaquaseres en la cavalcada de festes de la Mare de Déu de l'Olivar. Veritat que semblen molt contentes? Podem veure en primer lloc a Rosario *la Godellana*, Assumpció *la Calderona*, Teresín *la Garrofina*, Rosarín *la Moixeta*, Maria *la Pua*, Fineta *la Garrofina* i Maruja *la del costat del fron de Coc*.

Vista general del carrer de Vicent Lassala, antic camí dels Fondos o camí de Samarra i actualment avinguda de Miguel Hernández. Podeu comprovar com, malgrat els edificis de Socusa i el Barri Roig, predominava el paisatge de l'horta fins a les portes del poble.

Un moment de l'acte homenatge que la Unió Alaquasense Musical va retre l'any 1956 als músics més vells amb motiu de les noces d'or. Entre ells podem veure a Francisco Boscà, Ramon Martí i l'*Agutzil* mostrant la placa commemorativa dels cinquanta anys i Francisco Gil *el tio Coc*.

Magatzem de Miquelet *el Curro* l'any 1962. Veiem a Paquita Cunyat, la seua dona, pesant el morret. Conegueu les dones que estan comprant?

Fotografiats al solar de la brisera, l'any 1943.
Junt a don Antonio Sancho, que havia arribat a Alaquàs aquell mateix any, veiem Francisco Martí de *ca Mona*, Micalet *el Xocolatero*, Jesus Torres, Vicent Barberà *Faba* i el tio Gimeno

Doloretes i Encarnació, dues xiques fadrines germanes de Miquel *el Curro* que van ésser executades a les rodalies del Mas de Capellans durant la guerra. A laquàs té un carrer dedicat a les germanes Cubells en memòria de la tragèdia.

El net de l'avi "Saima", Gerard Vacas fill, quan tenia quatre anys. La sensibilitat creativa es manifesta ven aviat en aquesta família d'artesans

Consuelo Gil Saez, la filla major del tio Quico "el Capdell" i francisqueta "la Redona", vestida de combregadora l'any 1908. Tenia tretze anys quan prengué la comunió, que era l'edat en què prenten la comunió els xiquets fins l'any 1911. Aquesta xiqueta va morir als 19 anys.

L'avi Miquelet *el Curro* a principi de segle.

Cavalcada de la festa de la Verge de l'Olivar de l'any 1958.

Els clavaris de la Mare de Deu de l'Olivar, retratats al camí Nou de Torrent, davant la porta de l'hort de Taberner (avui Restaurant Sulya). Hem reconegut Salvaor "el Picante", Francisco Martí "de ca Mona", Ismael "Xiquitín", i Pere Gimenez (el guarda municipal).

Camp de les Garroferes. Un dia de Pasqua de l'any 1944, vegem: Marujin de Mompó, Teresa la Castellera, Paquita la de Marí, Maria la Ximeta, la tia Flora del Forn de Mona, Amparito la Rateta, Maruja Andrés, Teresa la Perica, i Francisco Martí de ca Mona.

Ajupits a terra: Francisco Planells el Castellero i Vicent Barberà Faba.

Treballadors de Domingo i Julio Mompó a Calicanto l'any 1942. Després de menjar-se la paella, aquesta colla de treballadors tenien l'abelliment de passar-seu d'allò més bé. Ací els troben en plena festa. A veure si els reconeixeu...? Ells són: Enrique Mompó, Maria la Campana, Paqueta d'Alcáta, Maria la Raeta, Julio Mompó, Salvaora la Llumeneta, José Sena, Paco Palop, Pepin Mompó, Maria la Picanta, Maria la Morena, Rosartín Aguilar, Ximo el Moreno, Julio Mompó (pare)... Els balladors són: la tia Flora i Domingo Mompó.

